



LOVIISA

Norrsarvlax

Aurinkovoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen arkeologinen inventointi 2024

Tilaaaja:
Fortum Renewables Oy

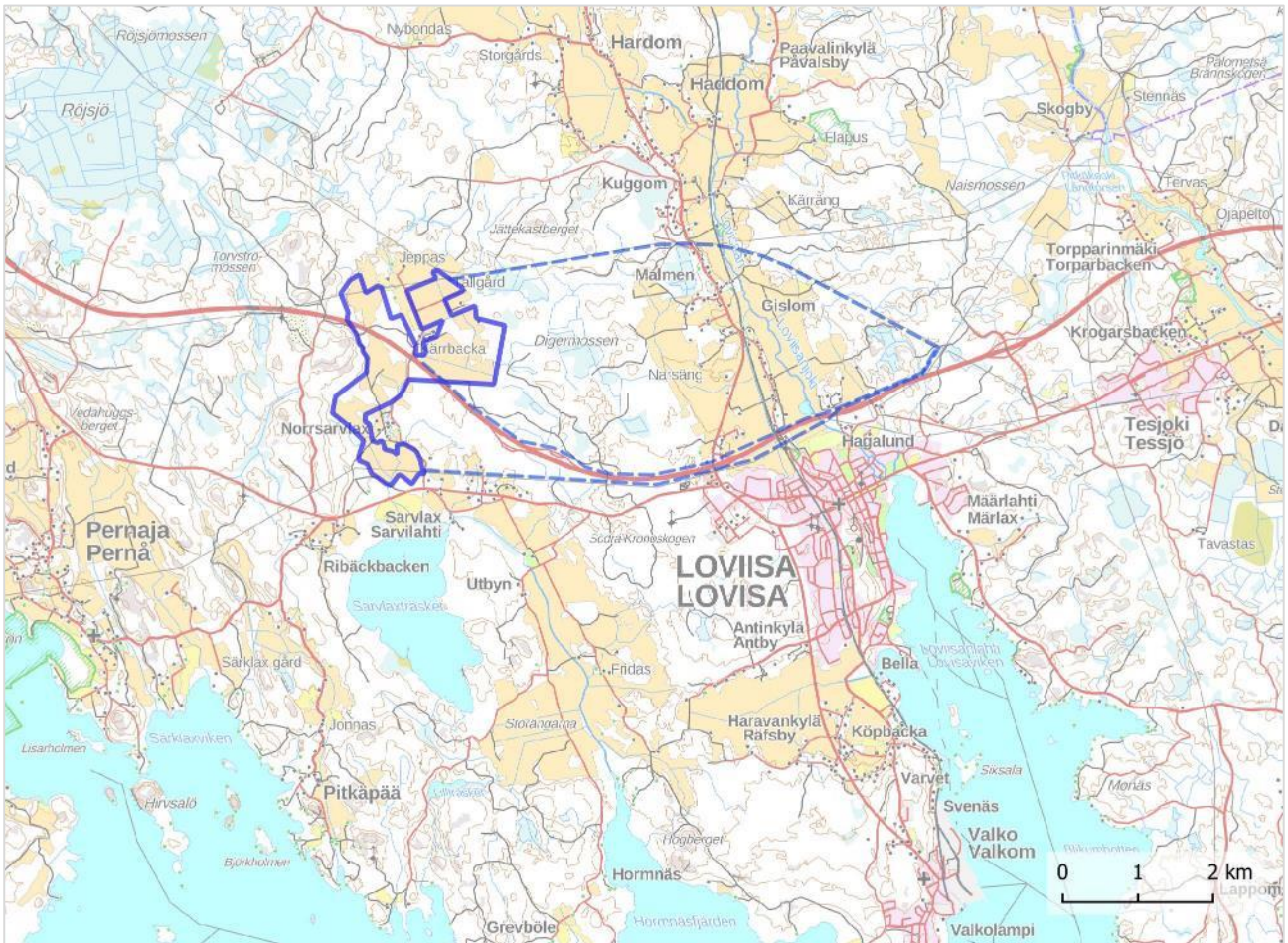
Toteuttaja:
Heilu Oy

LOVIISA Norrsarvlax

Aurinkovoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen arkeologinen inventointi 2024

Tiivistelmä

Fortum Renewables Oy on suunnittelemassa Loviisan Norrsarvlahden alueelle aurinkovoimapuistoaluetta. Suunnittelussa oli myös kolme sähkönsiirtoreittivaihtoehtoa. Suunnitteluun liittyvästä arkeologisesta inventoinnista vastasi Heilu Oy / FM Sinikka Kärkkäinen (maastotyöt 29.-31.5.2024). Aurinkovoimapuiston suunnittelualueelta ei tunnettu arkeologisia kohteita ennen inventointia, eikä maastotöiden aikana havaittu uusia kohteita. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen läheisyydessä sijaitsi kaksi tunnettua kiinteää muinaisjäännöstä, jotka tarkastettiin maastotöiden yhteydessä. Inventoinnissa havaittiin lisäksi kolme uutta kiinteää muinaisjäännöstä, kaksi hiilimiilua ja yksi rajamerkki.



Kartta 1. Lähestymiskartta. Hankealueen rajaus on esitetty sinisellä ja sähkönsiirtoreittien vaihtoehdot sinisellä katkoviivalla. MK 1: 100 000.

Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy/ FM Sinikka Kärkkäinen
Kenttätöaika:	29.-31.5.2024
Tutkimusten rahoittaja:	Fortum Renewables Oy
Lähialueen aikaisemmat tutkimukset:	Kreetta Lesell inventointi 1998 Katja Vuoristo, Katja ja Lesell, Kreetta 2005 Jouni Taivainen inventointi 2013
Taustakartat:	Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS) 05-06/2024
Käytetty koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000

Kansikuva: Hankealueen pohjoisosan peltoaluetta (Sarvmossen) ja pohjoisimman sähkönsiirtoreittivaihtoehdon länsipääty. Kuvattu itään.

Raportin kuvat: Sinikka Kärkkäinen

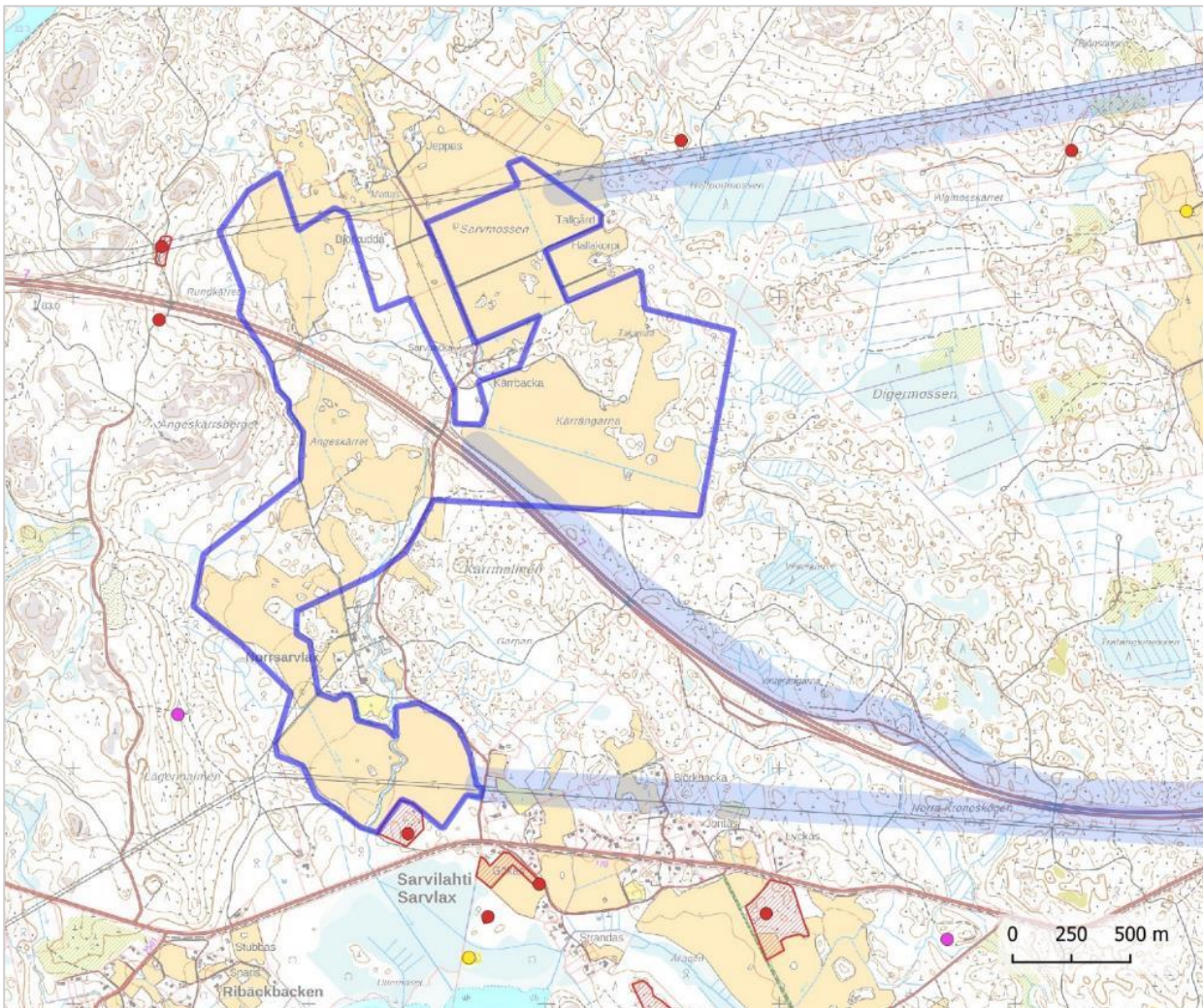
Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Inventointialueen perustietoja	5
3. Tutkimusmenetelmät.....	10
3.1. Esityöt	10
3.2. Maastotyöt ja raportointi.....	11
4. Havainnot	11
5. Yhteenveto	14
6. Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet.....	15
Kiinteät muinaisjäännökset	16
1. Hellpottmossen	16
2. Älgmosskärret 2	18
3. Älgmosskärret.....	20
4. Hemmossen	21
5. Trätängsmossen.....	23
6. Sarvlax Peltas	25
Poistettu muinaisjäännös.....	26
7. Kuggom	26
Lähteet.....	28

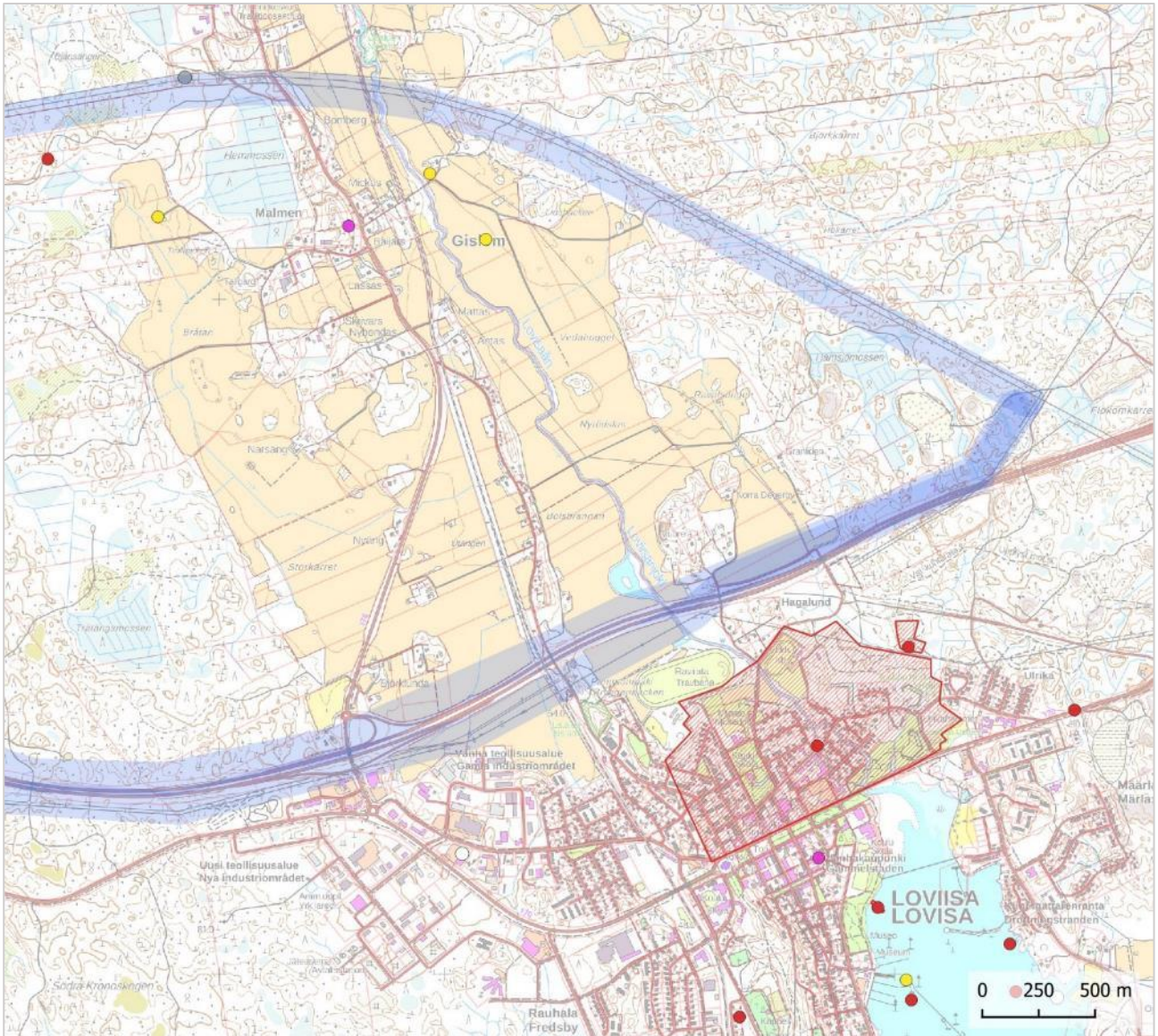
1. Johdanto

Fortum Renewables Oy:llä on käynnissä aurinkovoimahankkeen suunnittelu Loviisan Norrsarvlahden alueelle, noin neljä kilometriä Loviisan keskustasta luoteeseen. Alue sijoittuu Porvoon moottoritien molemmiin puolin ja sen koko on noin 310 hehtaaria. Valtaosa alueesta on peltoa, joita reunustaa kivikkoiset metsäalueet. Hankkeeseen kuuluu kolme sähkönsiirtoreittivaihtoehtoa, jotka kulkevat eri reittejä hankealueelta itään, Loviisan keskustan koillispuolella sijaitsevalle Flokomkärretin sähköasemalle.

Arkeologisen inventoinnin tavoitteena oli tarkastaa tunnetut muinaisjäännöskohteet ja paikantaa ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita, jotta ne voidaan ottaa huomioon hanketta suunniteltaessa.



Kartta 2. Aurinkovoimapuiston hankealueen rajaus tummansinisellä. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot esitetty haalean sinisellä. Lähialueen tunnetut arkeologiset kohteet merkitty erivärisin symbolein.



Kartta 3. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot päättyvät Flokomkärretin sähköasemalle, Loviisan keskustan koillispuolelle. MK 1: 30 000.

2. Inventointialueen perustietoja

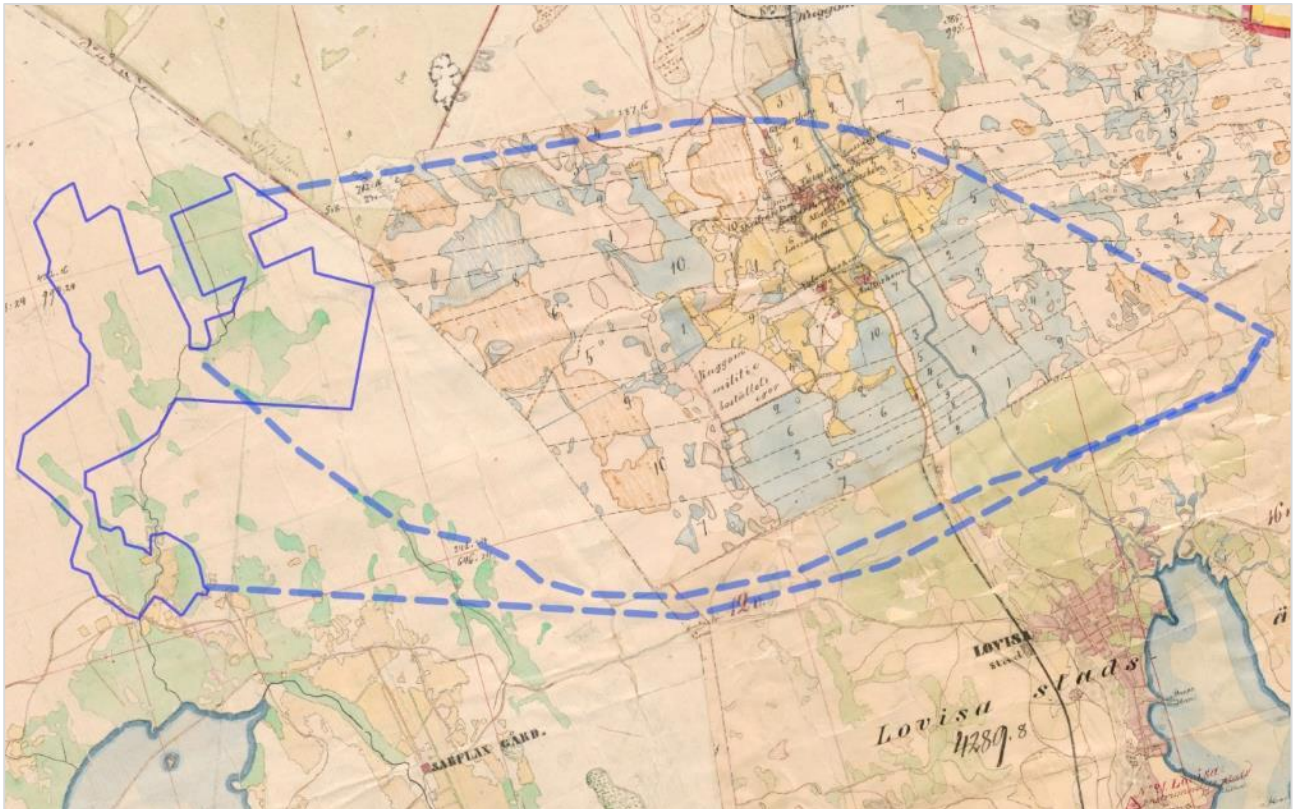
Aurinkovoimapuiston hankealueen pellot ovat vanhaa merenlahtea. Muutama sata metriä hankealueen länsipuolelta tunnetaan kaksi kivikautista asuinpaikkaa Rundkärret (1000012262) ja Rundkärret 2 (1000027768). Asuinpaikat sijoittuvat 36-37 metrin korkeudelle nykyisestä merenpinnasta. Hankealueen pellot sijaitsevat 5–18 metrin korkeudella, joten ne ovat hieman matalalla kivikautista asutusta ajatellen ja niitä ympäröivät metsäalueet ovat maaperän kivikkoisuuden vuoksi melko sopimatonta esihistorialliselle (rantasidonnaiselle) asutukselle. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot sijoittuvat hankealueen itäpuolelle, Loviisanjokilaaksoon. Jokilaakson reunoilla on laajempia hiekka-alueita, ja alue on potentiaalista kivikautiselle

asutukselle. Pronssikautta hankealueen tai linjojen läheisyydestä ei tunneta. Hankealueen eteläpuolelta on tehty rautakautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, esim. Sarvilahti pohjoisranta 3 (1000045673).

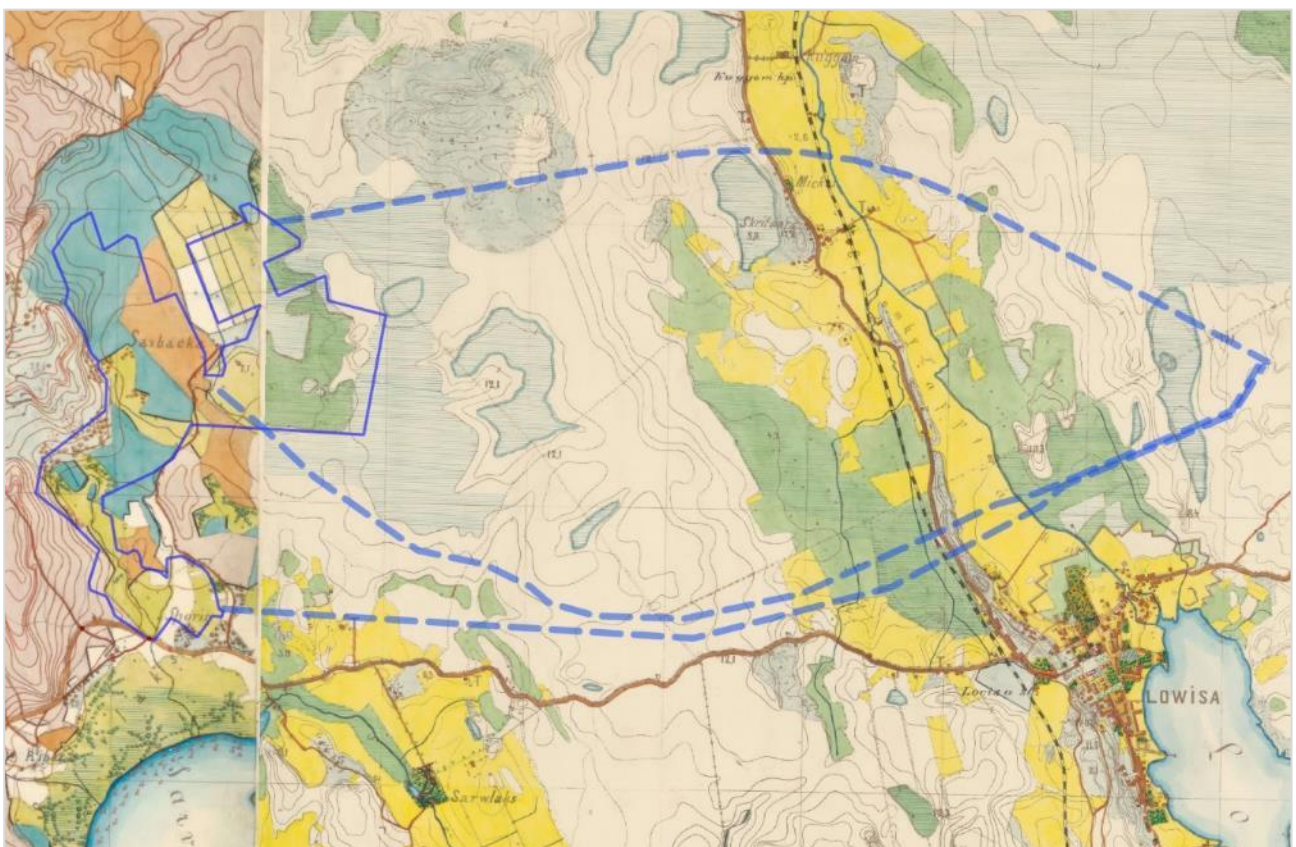
Historiallisella ajalla hankealue on kuulunut Suur-Sarvilahden kartanon maihin. Sarvilahden kartanon alue on ollut osa Pernajan pitäjää, mutta sillä on ollut omat laajat maa-alueensa Pernajan ja Loviisan välissä. Sarvilahden kartanon alueen vanhimmat kartat ovat tiluskarttoja 1700-luvun loppupuolelta. Vanhimman kartan mukaan hankealueella ei ole asutusta, vaan ainoastaan kaksi myllynpaikkaa. Inventointialueen eteläosassa on kulkenut historiallisesti merkittävä Kuninkaantien linjaus eli Suuri Rantatie. Norrsarvilahden kartano on perustettu hankealueen keskelle (inventointialueen ulkopuolelle) 1900-luvun alkupuolella. 1900-luvun alun toimeenpanokartalla näkyy myös alueen pohjoisosaan muodostunut Kärrbackan tila. 1960-luvun peruskartan mukaan hankealueella on lähinnä latorakennuksia peltojen reunoilla. Sekä Norrsarvilahden kartanon ympäristö että Kuninkaantien linjaus hankealueen eteläpuolella ovat määritellyt valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi. Sähkönsiirtoreitit kulkevat melko kaukana historiallisesta asutuksesta. Pohjoisin reitti kulkee Gislomin historiallisen ajan kylän pohjoispuolelta ja kaksi muuta Loviisan kaupungin pohjoispuolelta.

Aurinkovoimapuiston hankealueelta ei tunnettu arkeologisia kohteita ennen inventointia. Lähin tunnettu kiinteä muinaisjäänös sijaitsee alueen eteläreunassa ja se on historiallisen ajan asuinpaikka Sarvlax Peltas (1000022396). Pohjoisimman sähkönsiirtoreittivaihtoehdon lähellä sijaitsee kiinteä muinaisjäänös, historiallisen ajan rakennuksen perustus Hellpottmossen (1000026874), sekä hiilimiilu Älgmosskärret (1000046984). Pohjoisen reittivaihtoehdon kohdalla sijaitsee myös poistettu kiinteä muinaisjäänös Kuggom (585010022). Kyseessä on hiekkakuopan tuhoama kivikautinen asuinpaikka.

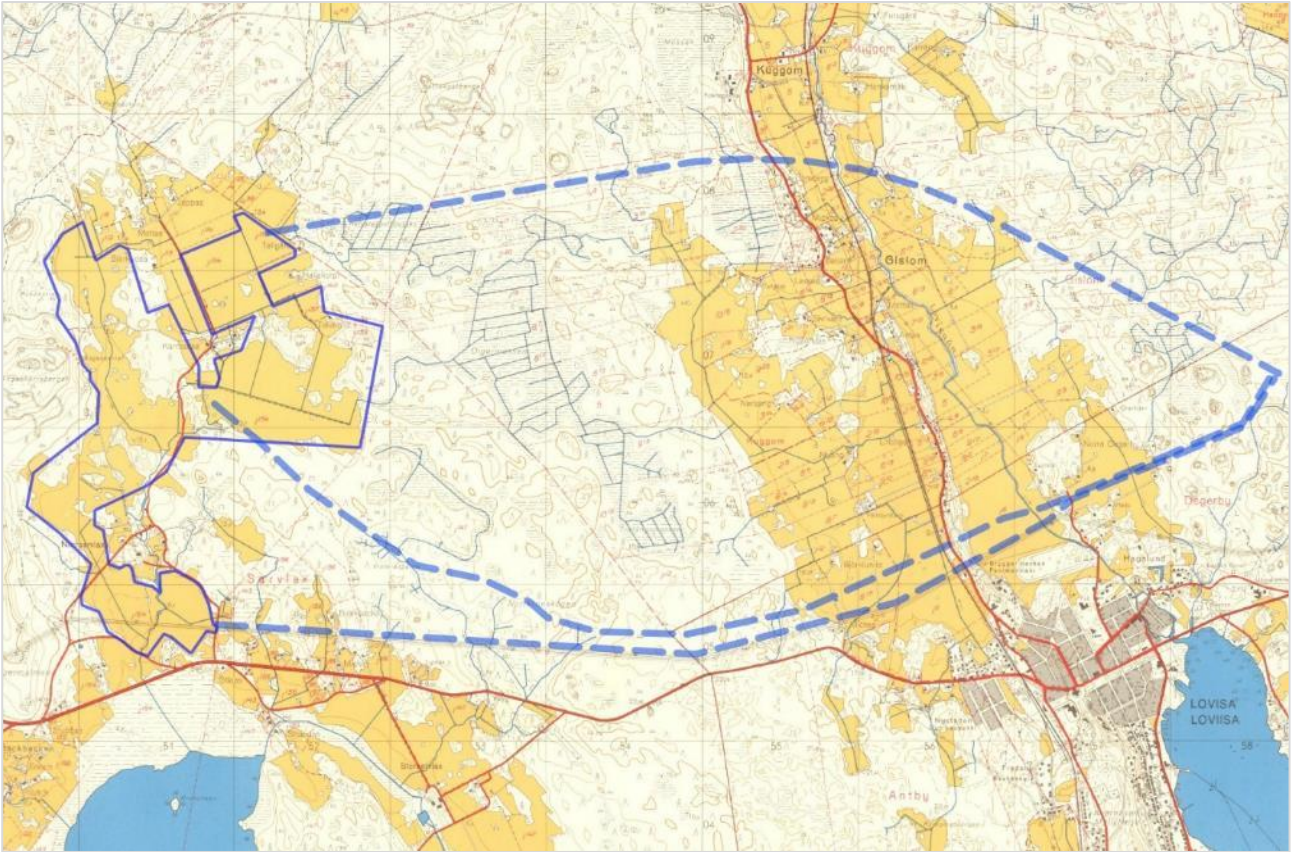
Hankealuetta ei ollut inventoitu aikaisemmin kokonaan arkeologien toimesta, mutta lähistöllä on tehty useita inventointeja. Tapio Salminen on inventoinut alueen eteläpuolella kulkevaa Suuren Rantatien reittiä vuonna 1991. Kreetta Lesell inventoinut Länsisalmi-Kymi voimajohtolinjausta vuonna 1998, jonka reitti kulkee osittain samaa linjaa tämän hankkeen pohjoisimman sähkönsiirtoreittivaihtoehdon kanssa (hankealueelta Loviisanjokeen saakka). Katja Vuoristo ja Kreetta Lesell ovat puolestaan inventoineet alueen halki kulkevan Valtatie 7 uutta linjausta vuonna 2005 (Vuoristo & Lesell).



Kartta 6. Hankealue ja sähkönsiirtoreittivaihtoehdot vuoden 1843 pitäjänkartalla.



Kartta 7. Hankealue ja sähkönsiirtoreittivaihtoehdot vuoden 1874 senaatinkartalla.



Kartta 8. Hankealue ja sähkönsiirtoreittivaihtoehdot vuoden 1962 peruskartalla.

3. Tutkimusmenetelmät

3.1. Esityöt

Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi alueen historiallisia karttoja 1700-luvulta 1900-luvulle. Karttoja haettiin Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen arkistoista, sekä Jyväskylän yliopiston Vanhakartta.fi- verkkosivustolta. 1900-luvun painetut karttalehdet ladattiin Maanmittauslaitoksen Vanhat painetut kartat-verkkosivustolta. Vanhoista kartoista tarkasteltiin arkeologisesti mielenkiintoisia kohtia, kuten vanhoja asuinpaikkoja, historiallisia rajamerkkejä ja muuttuneita tielinjauksia.

Esitöiden aikana selvitettiin hankealueella ja sen läheisyydessä aikaisemmin tehdyt arkeologiset tutkimukset. Samalla käytiin läpi lähialueen tunnettujen arkeologisten kohteiden tiedot. Aineistoja haettiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi). Ennen maastotöitä tiedusteltiin alueelliselta vastuumuseolta (Porvoon museo), oliko inventointialueelta tehty uusia irtolöytöjä tai muita ilmoituksia. Esitöiden aikana käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto (5p) sekä rinnevarjosteaineisto arkeologisesti mielenkiintoisten maastonmuotojen, kuten tervahautojen ja hiilimiilujen, havaitsemiseksi.

3.2. Maastotyöt ja raportointi

Allekirjoittanut toteutti alueen maastotyöt helteisessä kesäkelissä 29.-31.5.2024. Havaintomahdollisuudet eivät olleet parhaimmat runsaan aluskasvillisuuden vuoksi. Alueen ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen mielenkiintoisimmat maastonkohdat ja kaikki esitöissä vanhoista kartoista ja rinnevarjosteesta havaitut kohteet ja anomaliat tarkastettiin. Samalla tehtiin silmämääräistä havainnointia ja potentiaaliselta vaikuttaviin maastonkohtiin tehtiin pieniä lapionpistoja. Inventoinnissa tehdyt havainnot dokumentointiin valokuvin ja muistiinpanoin. Havaintojen sijainnit sekä kuljetut reitit tallennettiin käsiGPS-paikantimella (Garmin Montana 680, tarkkuus +/- 5–10 m).

Inventointiraportti laadittiin kesäkuun 2024 aikana ja siihen liittyvät kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa. Raportointivaiheessa maastossa havaituille uusille kohteille määriteltiin aluerajaus inventointihavaintojen ja rinnevarjosteen perusteella. Tunnetuille kohteille määriteltiin aluerajaus, mikäli niillä ei sitä ollut.

4. Havainnot

Loviisan hankealueen pellot ovat tasaisen piirteettömiä ja niitä reunustavat metsäalueet kivikkoisia ja vaikeakulkuisia. Siellä täällä on pienen talon kokoisia siirtolohkareita. Alueen halki kulkevassa purossa näkyi myllynpaikka Sarvilahden kartanon 1700-luvun lopun kartalla. Myllynpaikka tarkastettiin maastossa, mutta paikalta ei tehty havaintoja säilyneistä myllynrakenteista. Ojan varret ovat kivikkoisia ja pusikoituneet ja havainnointimahdollisuudet olivat erittäin huonot.

Pohjoisimman sähkönsiirtoreittivaihtoehdon lähellä sijaitsevat tunnetut kiinteät muinaisjäännökset, Hellpottmossen (raportin kohde 1) ja Älgmosskärret (kohde 3), tarkastettiin. Molemmat kohteet olivat pääosin ennallaan aiempiin havaintoihin nähden. Pohjoisen reitin varrelta havaittiin lisäksi kaksi uutta hiilimiilua, raportin kohteet Älgmosskärret 2 (kohde 2) ja Hemmossen (kohde 4). Keskimmäisen sähkönsiirtoreittivaihtoehdon varrella havaittiin historiallisen ajan rajapyykki, raportin kohde Trätängsmossen (kohde 5). Rajapyykki on sijainnut Loviisan kaupungin ja Sarvilahden kartanon maiden rajalla ja näkyy 1700-luvun lopun kartoilla.

Eteläosasta hankealue rajautuu vanhaan Kuninkaantien linjaukseen. Vanha tielinja on jäänyt sivutieksi, kun Loviisantie on suoristettu 1900-luvun alkupuolella. Paikalla kulkeva tie on heinittynyt ja vaikuttaa aika käyttämättömältä, mutta on yhä ajettavissa autolla. Tien ja hankealueen välissä sijaitsee tunnettu kiinteä muinaisjäännös Sarvlax Peltas (kohde 6). Kyseessä on historiallisen ajan asuinpaikka, mutta sitä ei tarkastettu maastossa, koska se sijaitsee hankealueen ulkopuolella.

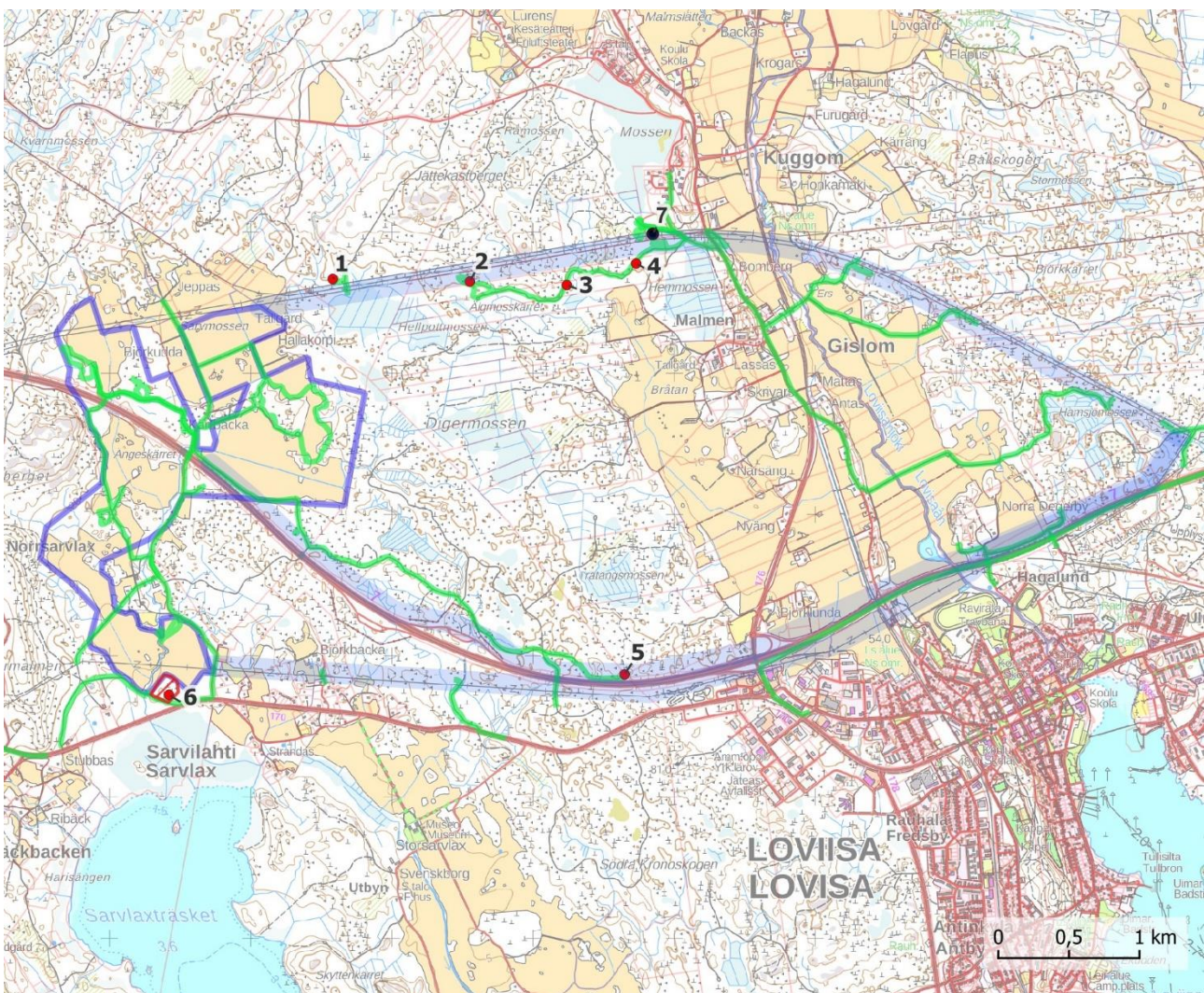
Poistettu muinaisjäännös Kuggom (raportin kohde 7) sijaitsee Loviisanjokilaakson länsireunalla ja pohjoisen sähkönsiirtoreittivaihtoehdon alla. Kyseessä on hiekkakuopan tuhoama kivikautinen kohde. Kreetta Lesell (1998) on määritellyt kohteen mahdolliseksi muinaisjäännökseksi, jonka vuoksi aluetta tarkasteltiin maastossa. Poistetun muinaisjäännöspisteen läheisyydessä maaperä on hienoa hiekkaa, ja alue vaikuttaa hyvin potentiaaliselta kivikautiselle asuinpaikalle. Alueelta on otettu runsaasti hiekkaa, mutta hiekkakuopan länsi- ja eteläpuolella on säilynyt alkuperäistä maanpintaa. Suunnitellun voimajohtolinjan aluetta, hiekkakuopan reuna-alueita ja avoimen voimajohtolinjan eteläpuolta käytiin läpi ja tehtiin lapionpistoja ja maaperäkairauksia. Alueella on tehty laikutusistutusta ja käännettyä hiekkamaata käytiin läpi löytöjen varalta. Monista laikuista käännetty maa oli todella tummanpunaista hiekkaa ja vaikutti kulttuurikerrokselta. Mitään kivikauteen viittaavia löytöjä paikalta ei kuitenkaan havaittu.



Kuva 1. Hankealue rajautuu eteläosassa Kuninkaantiehen. Tielinja on heinittynyt, mutta autolla ajettavissa. Sarvilahteen laskevan puron yli vie vanha kivistä ja betonista tehty silta. Kuvattu luoteeseen.



Kuva 2. Sarvilahden kartanon 1700-luvun lopun kartalla näkyvä myllynpaikka, kuvattu etelään.



Kartta 9. Kiinteät muinaisjäännökset (1–6) merkitty punaisella ja poistettu muinaisjäännös (7) mustalla pallolla. Vihreällä merkitty inventoinnissa kuljettu reitti. MK 1: 50 000.

5. Yhteenveto

Heilu Oy:n allekirjoittanut arkeologi toteutti Loviisan Norrsarvlahden alueelle suunnitellun aurinkovoimapuistoalueen ja siihen kuuluvien sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen arkeologisen inventoinnin toukokuun lopussa 2024. Hankealueelta ei havaittu uusia arkeologisia kohteita. Hankealueen etelälaidalla, alueen ulkopuolella sijaitsee yksittäinen kiinteä muinaisjäännös-

Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien kohdalta tai läheisyydestä havaittiin kolme uutta kiinteää muinaisjäännöstä. Kaksi niistä on hiilimiiluja ja ne sijaitsevat pohjoisimman reittivaihtoehdon varrella. Yksi kohteista on historiallisen ajan rajamerkki ja sijaitsee keskimmäisen reittivaihtoehdon varrella. Inventoinnin jälkeen reittivaihtojen kohdilta tunnetaan viisi kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi poistettu muinaisjäännös.

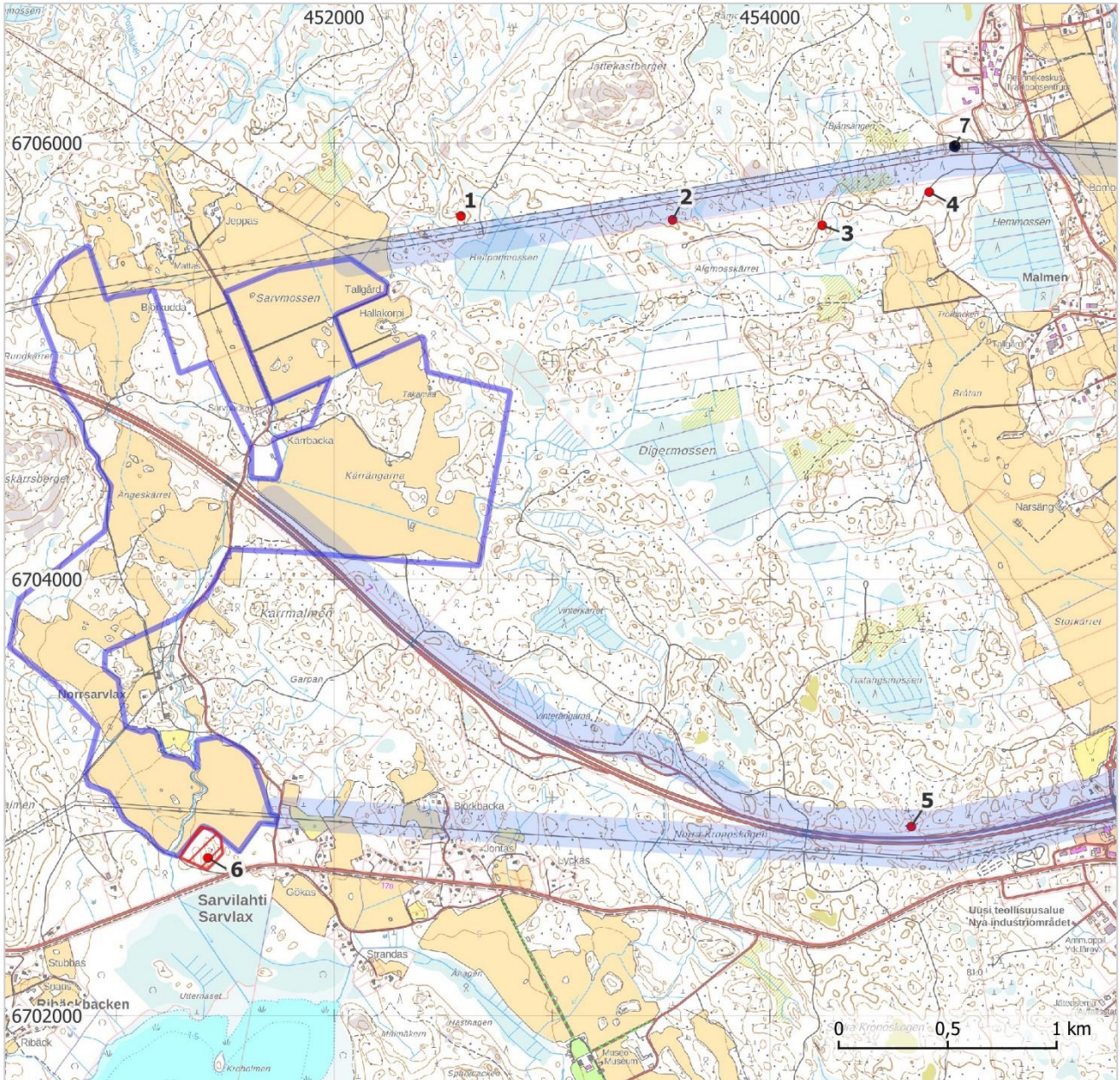
Pälkäneellä

Sinikka Kärkkäinen

11.6.2024

Heilu Oy

6. Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet



Kartta 10. Hankealueen läheisyydessä sijaitsevat arkeologiset kohteet. Kiinteät muinaisjäännökset (1–6) merkitty punaisella ja poistettu muinaisjäännös (7) mustalla pallolla.

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Hellpottmossen

Muinaisjäännöstunnus: 1000026874

Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, talonpohjat

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit: N 6705665 E 452582 z 22 m mpy

Koordinaattiselite: kohteen olemassa ollut sijainti (kyppi)

Aiemmat tutkimukset: ei tiedossa

Aiemmat tiedot:

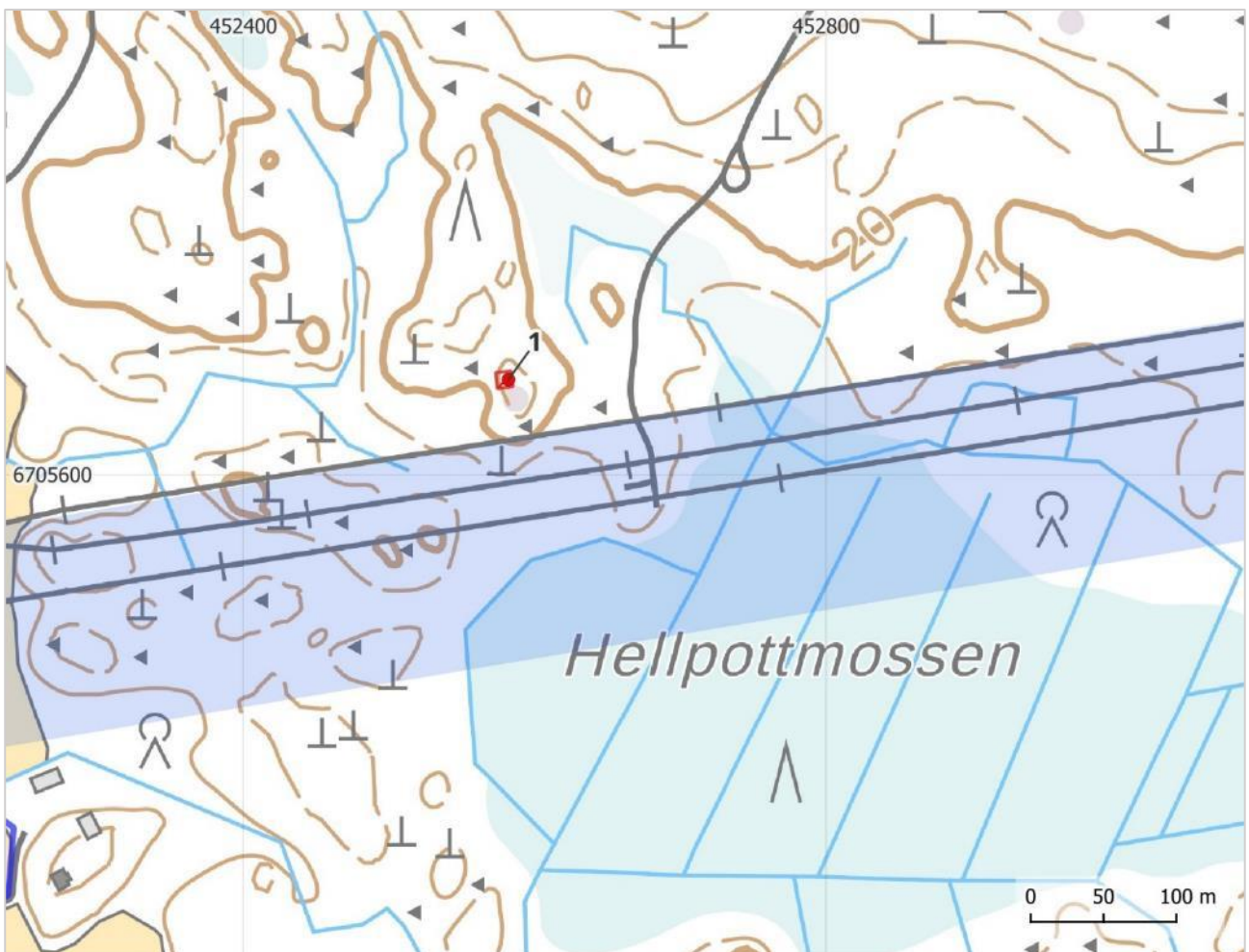
Laajan ja rikkonaisen kallioalueen etelään työntyvän niemekkeen etelälaidalla sijaitsee pienen rakennuksen kiviperusta. Perustan koko on noin 5 x 3 metriä. Etelä-pohjoissuunnassa eteläseinän kohdalla ollut oviaukko. Kiviperustan leveys n. 60 cm. Perustan sisällä ei ole maatai kivikerroksia vaan se on "tyhjä". Sen sijaan rakennuksen ympäristössä kasvaa suhteellisen nuorta sekapuustoa. Rakenteen kohdalla ei ole puuvartisia kasveja. Rakennus on sijainnut niin, että se viettää selvästi etelään. Rakenteen sijaintipaikasta etelään noin 50 metrin päässä sijaitsee suuri voimalinja.

Inventointihavainnot 2024:

Kohde tarkastettiin 31.5. Suorakulmaisen muotoinen kiviperustus havaittiin avokalliolla ja se on ennallaan aikaisempaan kuvaukseen nähden. Pienenä tarkennuksena kuvailuun, että "rakennus" viettää enemmänkin länteen kuin etelään, ja oviaukko on länsiseinustalla. Kohteen sijaintikoordinaatti tarkastettiin ja kohteelle tehtiin aluerajaus.



Kuva 3. Suorakulmainen kiviperustus sijaitsee avokalliolla. Kuvattu pohjoiseen.



Kartta 11. Kohteen 1 sijainti. MK 1: 5000.

2. Älmoskärret 2

Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit: N 6705647 E 453553 z 22-23 m mpy

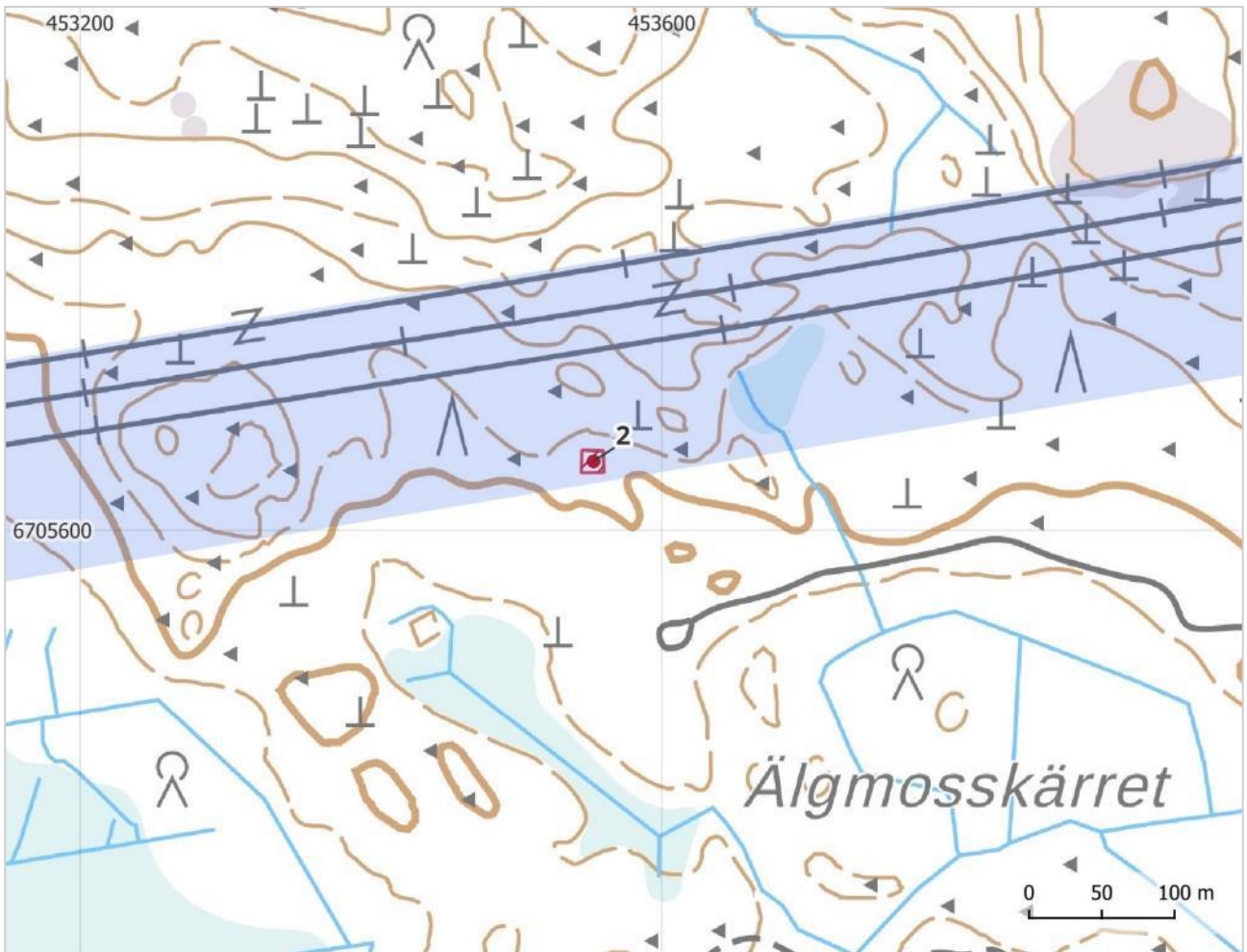
Koordinaattiselite: kohteen keskipiste

Inventointihavainnot 2024:

Neliön muotoinen hiilimiilu sijaitsee Älmoskärretin pohjoispuolella, noin 50 metriä avoimesta voimajohtoaukeasta etelään. Paikalla on loivasti etelään laskeva rinne. Miilua ympäröi noin 30-40 cm syvä oja kolmella sivulla. Pohjoispuolella eli ylärinteessä ojaa ei ole. Kohteen halkaisija ojineen on noin 12 metriä. Keskelle tehdyssä lapionpistossa havaittiin noen ja hiilensekaista hiekkaa. Alueen maasto on avointa mäntymetsää ja maaperä hiekkamoreenia.



Kuva 4. Ojien reunustama, neliön muotoinen hiilimiilu sijaitsee avoimessa mäntymetsikössä. Kuvattu luoteeseen.



Kartta 12. Kohteen 2 sijainti. MK 1: 5000.

3. Älghäskärret

Muinaisjäänöstunnus: 1000046984

Muinaisjäänöstatus: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit: N 6705622 E 454240 z 20 m mpy

Koordinaattiselite: kohteen olemassa ollut sijainti (kyppi)

Aiemmat tutkimukset: Jouni Taivainen inventointi 2013

Aiemmat tiedot:

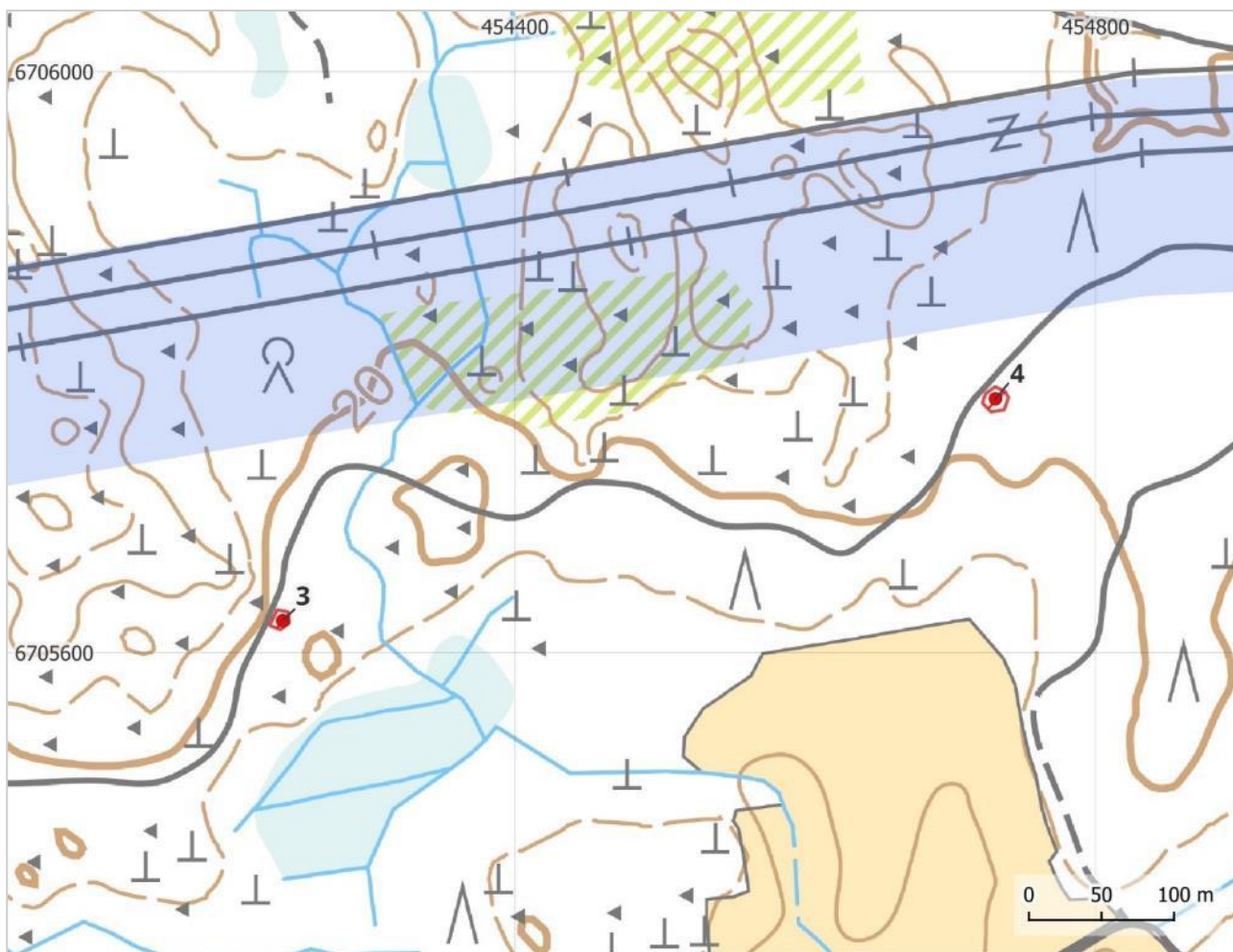
Taivainen: Kyseessä on hiilimiilukumpare, jonka halkaisija on 12 metriä ja korkeus 0,3-0,5 metriä. Miilukumpareen ulkokehällä on sammaloituneita kuoppia. Miilukumpareen päällä kasvaa kuusia, joista yhteen tehtiin ikäkairaus. Puu on iältään 40 vuotta. Tämän lisäksi miilukumpareen päällä on isoja maatuneita kantoja.

Inventointihavainnot 2024:

Kohde tarkastettiin 30.5.2024. Miilun lähellä on vastikään tehty metsänraivaustöitä, ja ojat olivat paikoitellen risujen peittämiä. Miilukumpare ei ollut kovin selkeä, mutta ulkokehän kuoppien avulla sen pystyi paikantamaan. Kohteelta puuttui aluerajaus, joka määriteltiin maastohavaintojen mukaan.



Kuva 5. Hiilimiilu sijaitsee tien itäpuolella ja sitä reunustaa katkonainen oja (kuvassa etualalla). Kuvattu lounaaseen.



Kartta 13. Kohteiden 3 ja 4 sijainnit. MK 1: 5000.

4. Hemmossen

Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit: N 6705774 E 454731 z 21 m mpy

Koordinaattiselite: kohteen keskipiste

Inventointihavainnot 2024:

Hiilimiilu sijaitsee Älgmosskärretille vievään nimettömän hiekkatien itäpuolella, avoimesta voimajohtokäytävästä noin 130 metriä etelään. Paikalla on pyöreä, noin 90 cm korkea hiilimiilukumpare, jota ympäröi selkeäreunainen, noin 50 cm syvä oja. Kohteen halkaisija ojineen on noin 13 metriä. Miilun päällä kasvaa nuoria mäntyjä ja sen pinnalta on ajettu metsäkoneella ja matalia ajouria on nähtävissä kumpareen päällä. Maasto on muuten tasaista hiekkakangasta. Ks. sijaintikartta edellisen kohteen yhteydestä.



Kuva 6. Miilun päällä ja ympärillä kasvaa nuoria mäntyjä. Kuvattu länteen.

5. Trätängsmossen

Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteen, rajamerkit

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit: N 6702867 E 454649 z m mpy

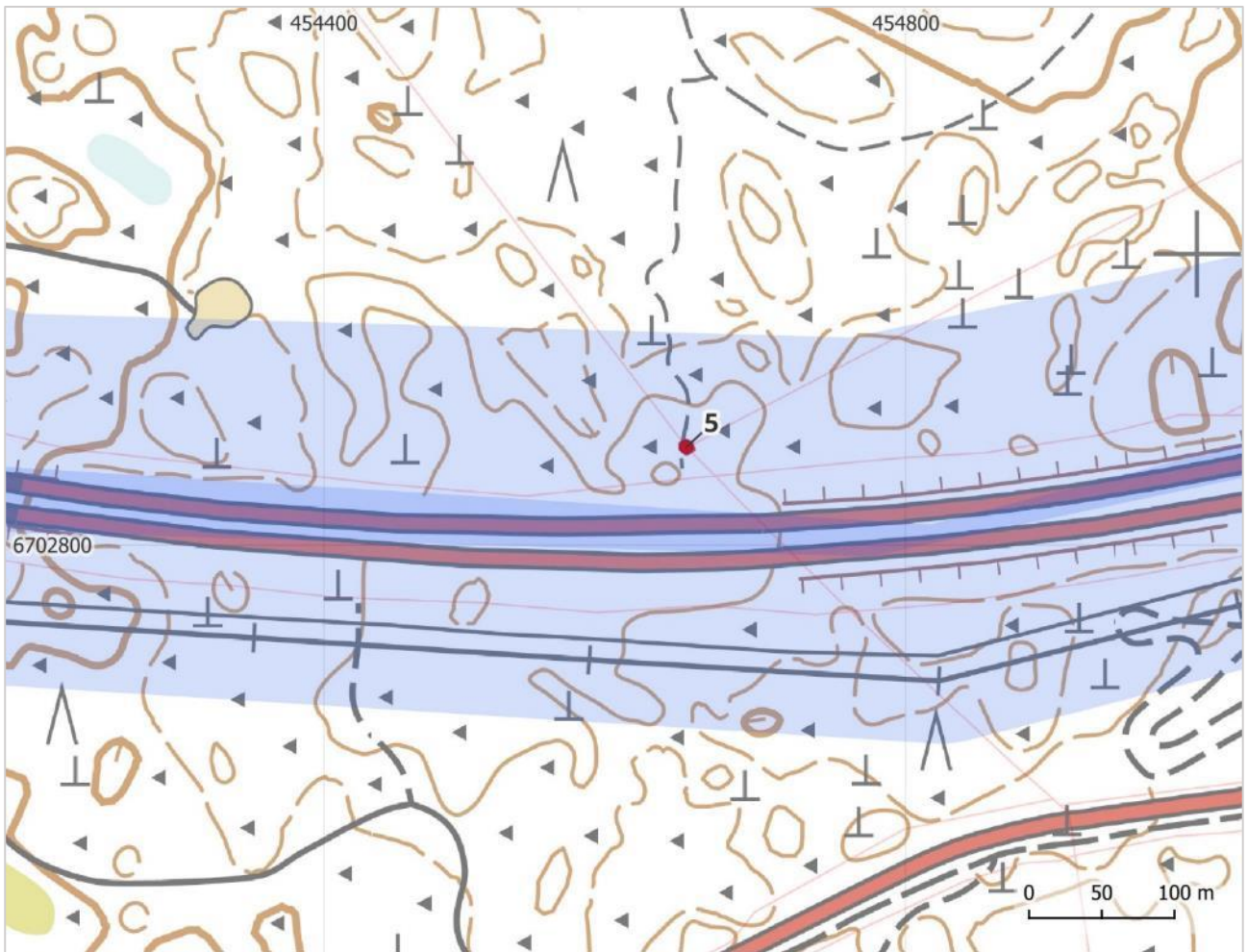
Koordinaattiselite: kiinteistörajojen taitepiste

Inventointihavainnot 2024:

Rajamerkki havaittiin Trätängsmossenin ojitetun suoalueen eteläpuolella, moottoritiestä noin 50 metriä pohjoiseen. Paikalla on soikeahko kivröykkiö, jonka koko on noin ,5 x 4 metriä. Sen korkeus on noin 90 cm. Keskellä röykkiötä on suorakaiteen muotoinen viisarikivi, jonka korkeus on noin 50 cm. Rajapyykki on sijainnut Loviisan kaupungin ja Sarvilahden kartanon maiden rajalla ja näkyy 1700-luvun lopun kartoilla. Paikalla on yhä käytössä oleva kiinteistörajojen taitepiste.



Kuva 7. Rajamerkinä toimii kivröykkiö, jonka keskellä on viisarikivi. Kuvattu etelään.



Kartta 14. Kohteen 5 sijainti. MK 1: 5000.

6. Sarvlax Peltas

Muinaisjäännöstunnus: 1000022396

Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, torpat

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit: N 6702723 E 451422 z 7-9,5 m mpy

Koordinaattiselite: kohteen olemassa ollut sijainti (kyppi)

Aiemmat tutkimukset: yksityishenkilön ilmoitus

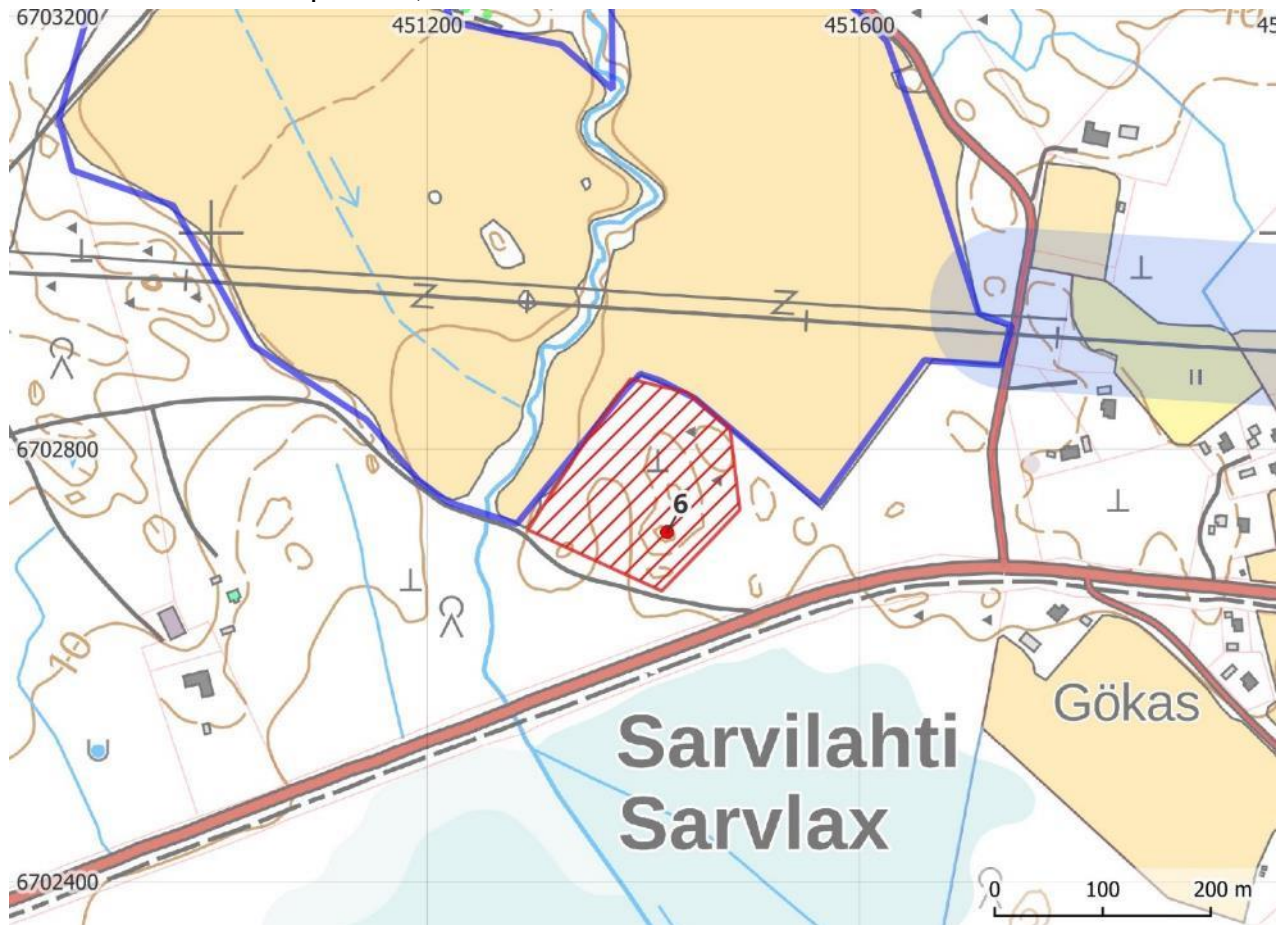
Aiemmat tiedot:

Kuninkaankartastoon merkitty torpan paikka.

Sijaintia korjattu 2022. Saatu ilmoitus oikeasta sijainnista ja että paikalla on talonpohjia ja muurattuja kellareita.

Inventointihavainnot 2024:

Paikalla on kolmen talon kylä Sarvilahden kartanon kartalla (v. 1772–1778). Paikalla on asutusta myös 1800-luvun lopun senaatinkartalla. Vuoden 1962 peruskartalla näkyy autioksi merkittyjä rakennuksia, ja yksi niistä näkyy vielä vuoden 1988 peruskartalla. Kohde sijaitsee inventointialueen ulkopuolella, eikä sitä tarkastettu maastossa.



Kartta 15. Kohteen 6 sijainti. MK 1: 7000.

Poistettu muinaisjäännös

7. Kuggom

Muinaisjäännöstunnus: 585010022

Muinaisjäännösstatus: Poistettu kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat

Ajoitus: Kivikautinen

Koordinaatit: N 6705985 E 454848 z 22 m mpy

Koordinaattiselite: Kyppi

Aiemmat tutkimukset: Kreetta Lesell inventointi 1998

Aiemmat löydöt: KM 30926:1 (diar. 1998)

Aiemmat tiedot:

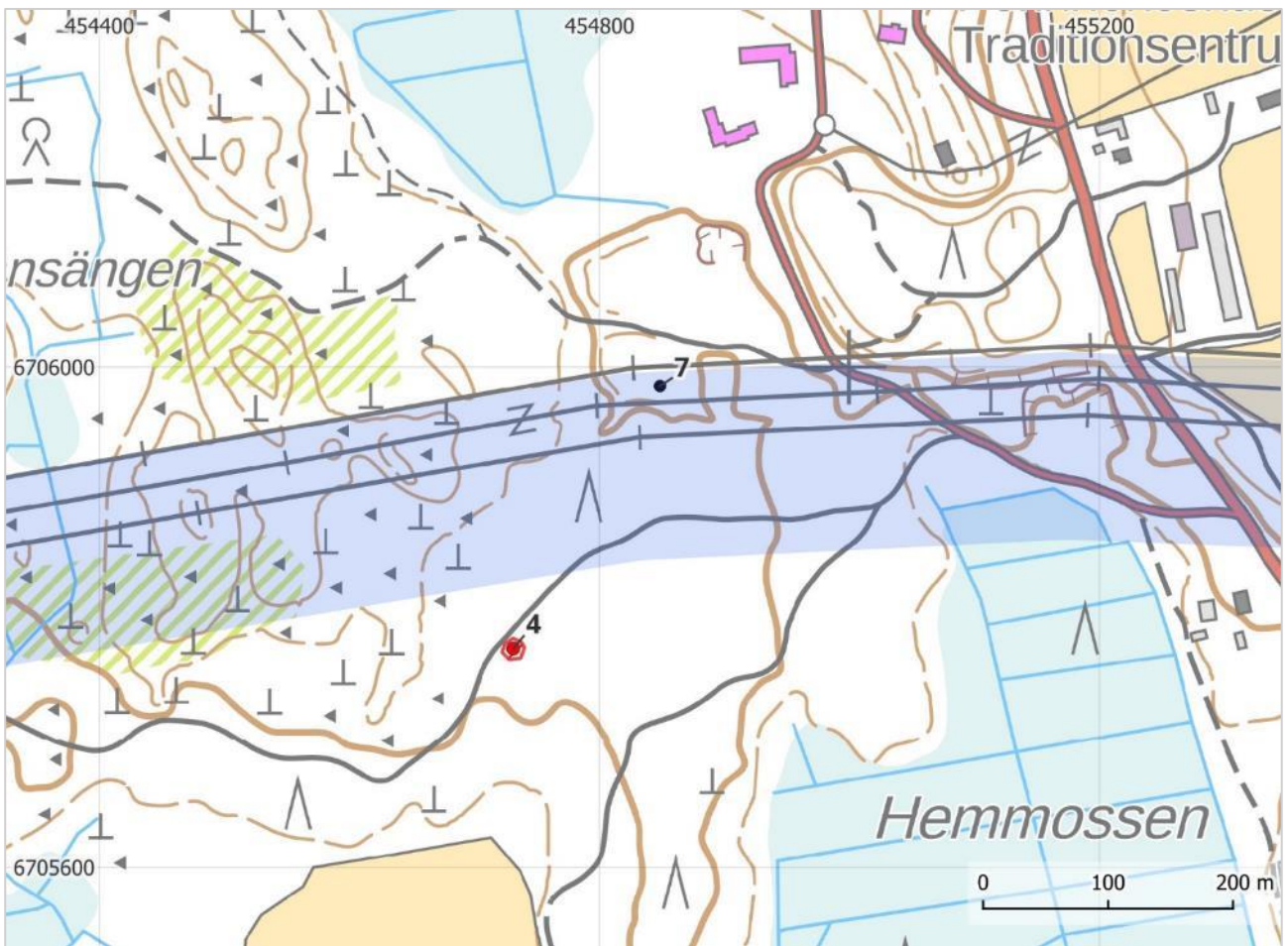
Lesell 1998: Paikka tarkastettiin 20.8.1998. Alueella on ollut etelään viettävä hieno hiekkarinne. Iskos löytyi sorakuopan eteläreunasta punaisenruskeasta likamaasta. Lähelle koskemattomaan maahan tehtiin lapion pistoja ja sitä kairattiin, mutta löytöjä eikä likamaata tullut enempää. Asuinpaikka on mahdollisesti tuhoutunut suurimmaksi osaksi hiekanoton yhteydessä. Paikka sijaitsee Loviisasta Kuggomiin vievän tien itäpuolella, ensimmäisen, tielle näkyvän sorakuopan jälkeen olevalla sorakuopalla.

Inventointihavainnot:

Hiekanotolta säästynyttä alkuperäistä maanpintaa hiekanottokuopan länsi- ja eteläpuolella. Laikutusistutusta ja osan laikkujen maannos likaisenpunaista. Mitään kivikauteen viittaavia havaintoja ei kuitenkaan tehty, vaikka alue ja maannos vaikutti hyvin potentiaalisilta kivikautiselle asutukselle.



Kuva 8. Alueen hiekka oli oranssinruskeaa ja paikoitellen jopa punaista.



Kartta 16. Kohteen 7 sijainti. MK 1: 6000.

Lähteet

Tutkimusraportit:

- Lesell, Kreetta 1998. Suomen Kantaverkko Oyj:n voimajohtolinjan maastoinventointi. Länsisalmi (Vantaa) - Kymi (Kotka). Museovirasto.
- Vuoristo, Katja ja Lesell, Kreetta 2005. Valtatien 7 uuden linjauksen inventointi Loviisa – Kotka. Museovirasto.
- Salminen, Tapio 1991. Suuren rantatien inventointikertomus: Uudenmaan lääni.
- Taivainen, Jouni 2014. Etelä-Suomi. Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2013. Metsähallitus.

Digitaaliset lähteet:

- https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=118 (luettu 18.3.2024)

Kartat:

Kansallisarkisto:

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma)
 - o Ia.* Pitäjänkartasto. 3021 12 Ia.* -/- Pernaja (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 21.2.2024. (v. 1843)
 - o Ib.* Senaatin kartasto. IX 36 [Loviisa] (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 15.3.2024. (v. 1874)
 - o Ib.* Senaatin kartasto. IX 35 [Pernaja] (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 15.3.2024. (v. 1874)
- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. B UUDENMAAN LÄÄNI. Pernaja.
 - o B39:2/1-2 Sarvilahti / Sarvlax; Sätess gård med underliggande rå- och rörshemman, egokarta med beskrifning (1707-1707). Tiedosto 3. Kansallisarkisto. Viitattu 18.3.2024.
 - o B39:2/8-16 Sarvilahti / Sarvlax; Egokarta och delningsbeskrifning (1772-1778). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 18.3.2024.
 - o B37:2/7-11 Gislom; Gislom och Kuggom: Karta öfver åker och äng med beskrifning (1771-1776). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 9.4.2024.

Maanmittauslaitos:

- Separat förrättningskarta kartdelen 1a, klyvning, SARVLAKS SÄTESGÅRD 1:0 (SKAALATTU) (v.1911-1913)
- Separat förrättningskarta, kartdel I, rågång, Sarvlaks by.

Vanhat painetut kartat- latauspalvelu:

- 3021 12 Loviisa, v. 1962